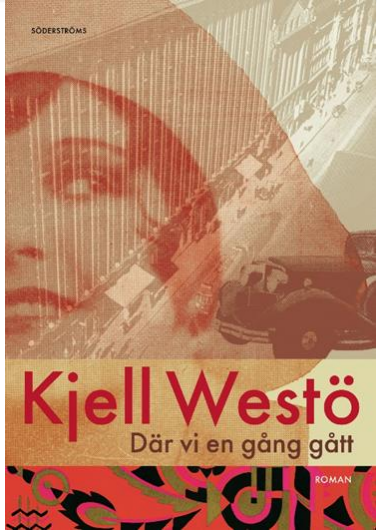

RDA-ohjeet, nimekkeet ja nimekkeiden muutokset

RDA-verkkokoulutus 17.3.2016

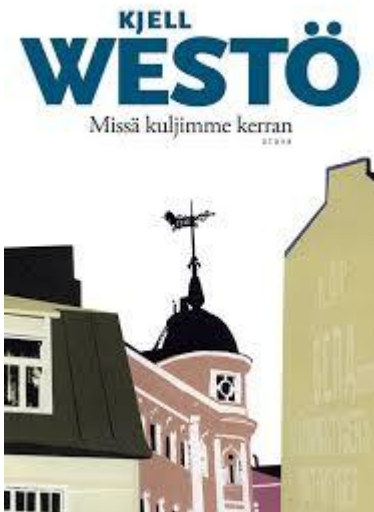
Kiti Vilkki-Eriksson

Kansalliskirjasto

Teoksen nimeke: **Där vi en gång gått**

Ekspressio: Där vi en gång gått
suomi, saksa jne.

Manifestaation nimeke: kuvailtavat
aineistot

Wo wir einst gingen (esim. käännös
sidottuna kirjana)

tai

Missä kuljimme kerran (käännös, e-
kirja, elokuva ...)

Esitys

- Ø Mikä on nimeke: manifestaation, ekspression ja teoksen nimeke
- Ø Mikä on nimekkeen tiedonlähde
- Ø Miten kuvailussa nimeke merkitään
- Ø Nimekkeen muutos
- Ø Nimekkeelle vai ei
- Ø Esimerkkejä

Nimeke

- Ø Nimeke on sana, merkki tai joukko sanoja ja/tai merkkejä, jotka nimeävät aineiston tai aineistoon sisältyvän teoksen
- Ø Kuvailussa manifestaation nimeke + suhde teoksen ensisijaiseen nimekkeeseen
- Ø Kuvailussa aina mukana myös teostaso
- Ø Teoksen nimeke (130, 240, 242, 243, 245?, 830, 505, 700, 730 + 7xx- linkkikentät)

Nimeke (2)

- Ø Teoksella voi olla vain yksi **ensisijainen nimeke**, muut nimekkeet variantteja tai uusia teoksia
- Ø Teoksen ensisijainen nimeke on myös auktorisoidun hakutiedon perusta
- Ø Ekspressio, kun mukaan tulee esim. kieli, uudistettu laitos, eri versio (esim. **lastenversio Kalevalasta**)

Nimeke (3)

- Ø Manifestaation kuvailussa aineiston alkuperäisen kielen mukainen päänimeke usein sama kuin teoksen ensisijainen nimeke
- Ø Teoksen ensisijainen nimeke voidaan kuitenkin hakea myös hakuteoksista tai muodostaa ns. vakiintunut kokoava nimeke (esim. uskonnolliset teokset, klassiset teokset, samannimiset teokset)

Nimeke (4)

- Ø Päänimeke ja rinnakkainen päänimeke ovat ydinelementtejä
- Ø Muu nimeketieto linjattu ydinelementiksi
- Ø Rinnakkainen muu nimeketieto ja osan nimeke merkitään yleensä

Nimeke (5)

- Ø **Päänimeke** on aineiston pääasiallinen nimi
- Ø **Rinnakkainen päänimeke** on päänimeke toisella kielellä ja/tai kirjoitusjärjestelmällä, voi olla alkuperäinen nimeke
- Ø **Muu nimeketieto** päänimekkeen kanssa esiintyvä tai sille alisteisena esiintyvä tieto

Nimeke (6)

- Ø **Varianttinameke** voi olla korjattu nimeke, nimekkeen osa, tunnettu nimeke tai nimekkeiden variaatio, joka esiintyy jossain päivittyvän aineiston aiemmassa versiossa tai moniosaisen monografian tai sarja-aineiston myöhemmässä osassa

245 00 †a GAS

246 3_ †a Goal attainment scaling

245 00 †a Upinniemen päällystöyhdistys ry

246 14 †a Upinniemeen ankkuroidut

246 1_ †i Alanimeke kannessa: †a Ankkurijäsenhistoriikki 2015

Nimeke (7)

- Ø **Vaihtoehtoinen nimeke** päänimekkeen osana (mutta ei auktorisoituun hakutietoon kuuluva)
245 10 Ꞥa Joulupukin johtamispaja, eli, Pukin parhaat neuvot johtamiseen
- Ø **Vakiintunut nimeke** (liturgiset teokset, Raamatun teokset yms., klassiset ja bysanttilaiset kreikankieliset teokset, alkuperäistä kieltä ei tunneta, nimeke haettu hakuteoksista)
- Ø **Vakiintunut kokoava nimeke** (musiikkiteokset, lait, Romaanit. Kirjeet jne)

Nimeke (8)

- Ø **Sepitetty nimeke** teokset, joille ei löydy nimekettä (esim. valokuva, käsikirjoitus, kartta)
- Ø **Avainnimeke** ja **lyhennetty avainnimeke**: ISSN-toiminnassa ydinelementti
  - Ø Avainnimeke: Jos julkaisulla ISSN-tunnus avainnimeke merkitään
222 _0 \$a Perlos \$b (Helsinki, 1971)
  - Ø Lyhennetty avainnimeke 210-kenttä: tieteellisissä julkaisuissa
210 1_ \$a Intern. econ. Outlook \$b (print)

Nimekkeen tiedonlähde

- Ø Päänimekkeen tiedonlähde on nimiösivu, nimiölehti, nimiökortti
- Ø Jos ei ole nimiösivua: muu aineisto tai ulkopuolinen tiedonlähde
- Ø Päänimekkeen tiedonlähteestä tehdään huomautus, jos päänimeke on otettu vaihtoehtoisesti muualta kuin nimiösivulta tai nimiönäytöltä tai alku- ja/tai lopputeksteistä
esim. 588 __\$a Nimeke kotelosta. 588 __ \$a Nimeke kannesta.
- Ø Huomautus muistakin nimekkeiden tiedonlähteistä, jos pidetään tärkeänä

Nimekkeen tiedonlähde (2)

- Ø Muun nimekkeen tiedonlähde päänimekkeen tiedonlähde, jos on muualla aineistossa, voi ottaa ilman hakasia
245 10 Ꞥa Rakkautta : Ꞥb traagillinen lemmen tarina / Ꞥc Maiju Lassila.
(Päänimeke nimiösivulta, alanimeke kannesta)
- Ø Varianttinimekkeen tiedonlähde joko aineisto itse tai hakuteokset yms.

Nimekkeen merkitseminen

- Ø Päänimeke järjestyksessä ensimmäinen
- Ø Voi olla myös typografisesti tai layoutissa korostettu
- Ø Siinä muodossa, kun esiintyy ensisijaisessa tiedonlähteessä (sarja-aineistossa ja päivittyvissä aineistoissa selvät typografiset virheet korjataan)
- Ø Translitterointi mahdollinen

Nimekkeen merkitseminen (2)

- Ø Välimerkkejä voi lisätä selkeyden vuoksi
- Ø Päänimekkeen osaksi sävellystyyppi, sävellaji, esityskokoonpanon, mittakaava
- Ø Alkukirjainlyhenteet ja akronyymit ilman välilyöntiä (1.7.6)

245 00 †a SSID liaison bulletin

245 14 \$a The most of S.J. Perelman

Nimekkeen merkitseminen (3)

- Ø Jos virheellisesti merkitty, oikea muoto kerrotaan varianttinamekkeenä

245 10 ꜜa Jaakko Cook'in matkat Tyynellä merellä / ꜜc Antti Fredrik Hassel.

246 1_ ꜜi Korjattu nimeke: ꜜa Jaakko Cookin matkat Tyynellä merellä

- Ø Aineiston pääasiallisen sisällön (kirjoitetun, puhutun tai laulettun) kielellä ja kirjoitusjärjestelmällä

245 00 |a É tudo nosso! / |c um filme de Toni C.

546 |a Portuguese with subtitles in English, Portuguese, Spanish

Nimekkeen merkitseminen (4)

∅ Toistettavaksi tarkoitettut sanat ja numerot toistetaan (RDA 1.7.7)

EDGAR ALLAN POE
AU • IN
CANADA
1859 – 2008
une bibliographie analytique
an analytical bibliography

compilation par/by
Moira Boudreau
Mario Rendace

Edgar Allan Poe au Canada, 1859-2008 : une bibliographie analytique / compilation par Moira Boudreau, Mario Rendace = Edgar Allan Poe in Canada, 1859-2008 : an analytical bibliography / compilation by Moira Boudreau, Mario Rendace

(Nimiösivulla mainittu vain kerran: "Edgar Allan Poe", "Canada", "1859-2008", "Moira Boundreau, MarioRendace")

Nimekkeen merkitseminen (5)

Ø Esittelysanoja ei merkitä nimekkeeseen kuuluvaksi

esim. *Disney presents* jätetään pois (ilman poistopisteitä)

Ø Moniosaisen monografian kokonaisuus päänimekkeenä

245 10 Ꞥa Asahi. Ꞥn II, Ꞥp Syväasukellus kehomieleen / Ꞥc Timo Klemola.

245 10 Ꞥa Elementia kronikat. Ꞥn Kirja 2, Ꞥp Uusi järjestys / Ꞥc Sean Fay Wolfe ; kääntäjä: Marko Niemi.

Nimekkeen merkitseminen (6)

- Ø Osan numerointi mistä tahansa lähteestä siinä muodossa kuin esiintyy tiedonlähteessä (245 \$n- tai 490 v-kenttä)
- Ø Sarja-aineisto ja päivittyvä aineisto: jos tiedonlähteessä nimeke sekä avattu että lyhenteenä, valitaan avatussa muodossa oleva (2.3.2.5)

Nimekkeen merkitseminen (7)

Ø Lisäykset teoksen hakutietoihin. jos on useita samannimisiä (6.27.1.9)

- Ø muoto
- Ø ajankohta
- Ø alkuperään liittyvä paikka ja/tai
- Ø teoksen muu erottava ominaispiirre

130 0_ \$a Bulletin (New York State Museum : 1945)

630 \$a Tuntematon sotilas (elokuva : 1954)

700 12 †a Oksanen, Sofi. ‡t Kun kyyhkyset katosivat (näytelmä)

Nimekkeen muutokset

- Ø RDA-luvussa 2.3.1.13 muutoksista, jotka huomioitava kuvailussa (suuret muutokset, pienet muutokset)
- Ø Päänimekkeen muutos moniosaiset monografiat, sarja-aineisto ja päivittyvät aineistot
- Ø Muuten päänimekkeen suuri muutos ilmoitetaan varianttinamekkeenä tai nimekkeestä tulee uusi teos

Nimekkeen muutokset (2)

- Ø Teoksella voi olla vain yksi nimeke eli **ensisijainen hakutieto**, mutta jos julkaistaan myös toisella nimellä
à
- Ø 130- tai 240 –kenttään alkuperäisen teoksen nimeke, 245-kenttään ao. manifestaation nimeke (teoksen varianttinimeke)

100 1_ Ꞥa Mustajoki, Pertti, Ꞥe kirjoittaja.

240 10 Ꞥa **Paahtoleipäkatastrofi**

245 10 Ꞥa Berliininmunkki ja muita kirjoituksia painonhallinnasta / Ꞥc Pertti Mustajoki

Nimekkeen muutokset (3)

- Ø Jos teos on käänös ja on julkaistu usealla suomalaisella nimellä, voi aiemmasta nimestä tehdä varianttiniemeke-huomautuksen

500 †a Julkaistu aiemmin suomeksi nimellä: Aamulla kello kolme.

740 †a Aamulla kello kolme.

tai

246 †i Julkaistu aiemmin suomeksi nimellä: †a Aamulla kello kolme

Nimekkeen muutokset (4)

Ø Moniosainen monografia:

- Ø jos kuvailutapa on kokonaisuuden kuvailu, merkitään kokonaisuuden identifioiva nimeke moniosaisen monografian päänimekkeeksi (jos numeroitu, yl. ensimmäinen osa, jos ei, niin varhaisin)
- Ø jos päänimeke muuttuu ja muutosta pidetään merkittävänä, merkitään muuttunut nimeke myöhemmäksi päänimekkeeksi joko varianttinamekkeenä tai päänimekkeenä
246 1_ \$i Osien 3-4 päänimeke: \$a xxx.
(Osien 1-2 päänimeke koko moniosaisen monografian päänimekkeeksi)
- 246 1_ \$i Osien 1-2 päänimeke: \$a xxx.
(Osat 3 ja 4 katsottu itsenäiseksi uudeksi teokseksi.)

Nimekkeen muutokset (5)

Ø Moniosainen monografia:

- Ø jos moniosaisen monografian muu nimeketieto muuttuu, se voidaan ilmoittaa varianttinekkeenä
- Ø myös muun nimeketiedon poistuminen voidaan ilmoittaa huomautuksena
- Ø yo, koskee myös sarja-aineiston muun nimeketiedon muuttumista

Nimekkeen muutokset (6)

Ø Moniosainen monografia :

- Ø kuvailutavan voi myös muuttaa moniosaisesta monografiasta osan kuvailuksi, siten että aiempi yhteisnimeke katsotaan sarjan nimekkeeksi

245 00 ꜑a Tähtien sota ꜑p Keisarin käsky / ꜑c Timothy Zahn.

245 00 ꜑a Tähtien sota ꜑p Pimeyden oppipoika / ꜑c Kevin J. Anderson

à

100 1 ꜑a Zahn, Timothy, ꜑e kirjoittaja.

245 10 ꜑a Keisarin käsky / ꜑c Timothy Zahn ; suomentanut Ilkka Äärelä.

490 0_ ꜑a Tähtien sota

ja

100 1 ꜑a Anderson, Kevin J. , ꜑e kirjoittaja.

245 10 ꜑a Pimeyden oppipoika / ꜑c Kevin Anderson ; suomentanut Ilkka Äärelä.

490 0_ ꜑a Tähtien sota

Nimekkeen muutokset (7)

Ø Sarja-aineisto

- Ø jos päänimekkeessä tapahtuu merkittävä muutos, tehdään uusi kuvailu (teosten välinen suhde)
- Ø jos muutos on pieni, voidaan siitä tehdä ns. myöhempi päänimeke -huomautus

Ø Päivittyvä aineisto:

- Ø jos päänimeke tai muu nimeketieto muuttuu, merkitään se vastaamaan päivittyvän aineiston senhetkistä versiota

Nimekkeen muutokset (8)

- Ø Aiempi päänimeke: ydinelementti päivittyville aineistoille
- Ø Myöhempi päänimeke: ydinelementti sarja-julkaisuille ja moniosaisille monografioille
- Ø Ao. tietojen merkitseminen ydinelementtejä. Se miten ne merkitään, riippuu kuvailutavoista: suhteina (sarja-aineistot) tai varianttinamekkeenä (moniosaiset monografiat)

Nimekkeelle - ei nimekkeelle?

- Ø Ensimmäiselle tekijälle: julkaisut joilla yksi tekijä tai useita tekijöitä yhteisvastuullisina
- Ø Nimekkeelle kun on kyseessä usean tekijän kokoomateos, teokset voivat olla myös novelleja, artikkeleita, reseptejä jne.
  - Ø usein toimitettu julkaisu
  - Ø joko yhteisnimekkeellinen tai ilman kokoavaa nimekettä

RDA-esimerkkejä (1)

Ø Kokoomanimeke:

- Ø Osa-kokonaisuussuhteet, yhteisnimekkeellinen kokoomateos, yksi tekijä

100 1 †a Rönkä, Matti.

245 10 †a Kahden maan kulkija / †c Matti Rönkä.

505 00 †t Isä, poika ja paha henki ; †t Tuliaiset Moskovasta ; †t Väärän maan vainaja.

700 12 †a Rönkä, Matti, †e kirjoittaja. †t Isä, poika ja paha henki. *

700 12 †a Rönkä, Matti, †e kirjoittaja. †t Tuliaiset Moskovasta.

700 12 †a Rönkä, Matti, †e kirjoittaja. †t Väärän maan vainaja.

* toistaiseksi esimerkeissä e-kentissä funktio, RDA ei ohjeista tätä, mutta jos halutaan katsoa teosauktoriteetiksi, ei tule funktiota

RDA-esimerkkejä (2)

Ensisijainen hakutieto nimeke:

Ø Kokoomanimekkeellinen kooste, jonka sisältämillä teoksilla eri tekijät

245 00 †a Samanaikaisopetus : †b tuntisuunnitelmia ja työtapoja / †c Timo Saloviita (toim.) ; kirjoittajat: Saila Aarnio [ja 13 muuta].

(Julkaisu koostuu artikkeleista (teoksista), joita on kirjoittanut 14 henkilöä.)

Ø Kokoomanimekkeetön kooste, jonka sisältämillä teoksilla eri tekijät

245 00 †a Kujalan Oskari ja hänen sukunsa / †c Erkki Kujala, Pekka Kujala. Sekä, Halsuan kunnan historia 1858-1949 / kirjoittanut Kasper Niemi ja Oskari Kujala.

RDA-esimerkkejä (3)

Raamatun ekspression auktorisoitu hakutieto (6.30.3.2):

Ø VT ja UT avataan

ennen: ‡a Raamattu. ‡p VT.

RDA-kuvailu: ‡a Raamattu. ‡p Vanha testamentti.

Ø Raamatun kirjat merkitään ensisijaisen nimekkeen alanimekkeiksi
– ei ”väliosia”

ennen: ‡a Raamattu. ‡p VT. ‡p Psalmit.

RDA-kuvailu: ‡a Raamattu. ‡p Psalmit.

RDA-esimerkkejä (4)

Kootut teokset samassa muodossa (6.2.2.10.2):

- Ø Vakiintuneet kokoavat nimekkeet: Esseet, Kirjeet, Libretot, Novellit, Näytelmät, Proosateokset, Puheet, Romaanit, Runot, Sanoitukset + muita
- Ø MARC 21 240- vai 243-kenttä? Musiikkikirjastoissa käytetään 243-kenttää. Kongressin kirjasto ja British Library käyttää 240-kenttää

100 1_ ‡a Shakespeare, William. ‡ d1564-1616, ‡e author.

240 10 ‡a Plays. ‡k Selections

245 12 ‡a King John ;‡b The tragedy of King Richard the Third

Kiitos!

